

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/159298,18-rocznica-smierci-plk-Ryszarda-Kuklinskiego.html>
10.05.2024, 17:29

18. rocznica śmierci płk. Ryszarda Kuklińskiego

11 lutego 2004 r. w USA zmarł płk Ryszard Kukliński, nazywany „pierwszym polskim oficerem w NATO”. W czasie zimnej wojny, współpracując z CIA pod pseudonimem „Jack Strong”, przekazał Amerykanom kilkadziesiąt tysięcy stron dokumentów dotyczących PRL, Związku Sowieckiego i Układu Warszawskiego.

Ryszard Kukliński w mundurze majora (IPNBU-4-1-3-3-1-1)

Ryszard Kukliński w mundurze kapitana (IPNBU-4-1-3-2-1-1)

Ryszard Kukliński w mundurze pułkownika (IPNBU-4-1-3-1-1-1)

Urodził się 30 czerwca 1930 r. w Warszawie. W 1946 r. wstąpił do Polskiej Partii Robotniczej, rok później zaś - do Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 1 we Wrocławiu. Ukończył ją

w 1950 r. w stopniu chorążego.

W kolejnych latach regularnie doksztalał się i awansował. W 1964 r. ukończył studia w Akademii Sztabu Generalnego. W latach 1967–1968 pełnił służbę w Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli w Wietnamie. Po powrocie do Polski przygotowywał m.in. ćwiczenia i plany inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację. W 1972 r. został awansowany do stopnia pułkownika.

Jako oficer Zarządu I Sztabu Generalnego poznał wiele tajemnic Ludowego Wojska Polskiego i Układu Warszawskiego, w tym plany wojny napastniczej UW przeciwko Zachodowi. Na początku lat 80. uczestniczył też w przygotowaniach do wprowadzenia w PRL stanu wojennego.

W 1962 r. nawiązał współpracę agenturalną z Wojskową Służbą Wewnętrzną. Długo uchodził za zaufanego człowieka Wojciecha Jaruzelskiego, Czesława Kiszczaka i „towarzyszy radzieckich”.

Tymczasem w 1972 r. podjął współpracę z wywiadem Stanów Zjednoczonych. W ciągu dziesięciu lat przekazał Amerykanom ponad 40 tys. stron dokumentów dotyczących PRL, ZSRS i Układu Warszawskiego. Ujawnienie sowieckich planów agresji na Europę Środkową pomogło państwom NATO przygotować adekwatną odpowiedź i być może uchroniło świat przed wybuchem III wojny światowej.

Zagrożony dekonspiracją i aresztowaniem, w listopadzie 1981 r. Kukliński wraz z żoną i dwoma synami został ewakuowany z Polski przez CIA. W 1984 r. Sąd Warszawskiego Okręgu

Wojskowego zaocznie skazał go na karę śmierci. W pierwszej połowie lat 90. w odstępie kilku miesięcy w niejasnych okolicznościach zginęli obaj synowie pułkownika.

W 1995 r. Izba Wojskowa Sądu Najwyższego uchyliła wyrok wobec Kuklińskiego. Podjęte wówczas ponownie śledztwo w jego sprawie zostało umorzone w 1997 r. Prokuratura uznała, że pułkownik działał w stanie wyższej konieczności.

Ryszard Kukliński zmarł w wieku 73 lat w szpitalu w Tampie na Florydzie. Urna z prochami pułkownika została 19 czerwca 2004 r. złożona w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

Kukliński jako pierwszy cudzoziemiec został uhonorowany wysokim odznaczeniem CIA – Distinguished Intelligence Medal. Upamiętniają go tablice, skwery i pomniki.

2 września 2016 r. prezydent RP Andrzej Duda mianował pośmiertnie Ryszarda Kuklińskiego na stopień generała brygady.

[Wiele materiałów o Ryszardzie Kuklińskim jest dostępnych w portalu IPN przystanekhistoria.pl, na innych stronach Instytutu Pamięci Narodowej oraz na](#)

[kanale IPNtv.](#)

- [Informacje na temat Ryszarda Kuklińskiego w Katalogu Biura Lustracyjnego IPN](#)
- [Grzegorz Majchrzak: Zneutralizować Kuklińskiego](#)
- [Grzegorz Majchrzak: Polski James Bond, czyli Kukliński w wersji Pasikowskiego](#)
- [Tajemnice „Jacka Stronga”. W biografii płk. Ryszarda Kuklińskiego wciąż nie brakuje białych plam - mówi dr Patryk Pleskot w rozmowie z Filipem Gańczakiem](#)